

Aluminii

Časopis družbe Talum, d. d., Kidričevo, december 2010, številka 12

Izjave dobitnikov zlatih metuljev str. 4

Kaj nam sporočajo vodje str. 5

Razvojni center SIMIT str. 9

Intervju z Mirkom Veseličem str. 12-15

Reportaža str. 18-19

Iz vsebine

4

7

8

9

10

11

12-15

16

17

18-19

22-23

4 Izjave dobitnikov zlatih metuljev

5 Kaj nam sporočajo vodje

7 Dan odprtih vrat

8 Svet delavcev

9 Razvojni center SIMIT

10 Pisma

11 Po poklicu sem

12-15 Intervju

15 Upokojenci

16 Fotografije meseca

17 Šport, upokojitve

18-19 Reportaža

20 Upokojitve

21 Križanka

22-23 Fotoreportaža

Aluminij, časopis družbe Talum
Naslov uredništva: Talum, d.d.
2325 Kidričevo, Tovarniška cesta 10,
telefon: 02 79 95 121, telefaks: 02 79 95 103,
e-pošta: darko.ferlinc@talum.si
Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov
Uredniški odbor: Darko Ferlinc, glavni urednik, Danica
Hrnčič, Lilijana Ditrin in Aleksandra Jelušič, članice, ter
Srdan Mohorič, član
Jezikovni pregled: mag. Darja Gabrovšek Homšak
Oblikovanje: Darko Ferlinc
Avtor naslovnice: Srdan Mohorič
Prelom in priprava za tisk: Grafični studio OK, Maribor
Tisk: Bezjak tisk, Maribor

Biti optimist

DARKO FERLINC
GLAVNI UREDNIK

Ne bi mogli reči, da je predsednik Uprave Taluma mag. Danilo Toplek optimist. Če že, bi pa gotovo morali pridati besedo zmerni.

Biti optimist je dobro. Optimizem spada med človekove dobre lastnosti. Toda ne gre kar tako. Da je človek lahko optimističen, mora imeti za to neko osnovo. Vsaj približno mora vedeti, kako se bo nekaj obrnilo v dobro. Neumno pa je biti optimist kar tako, brez osnove.

Kadar je predsednik Toplek optimističen, ima za to razlog(e). Med praznovanjem tovarniškega praznika nam je postregel s kar nekaj razlogi za optimizem. Prvič, povedal je, da bomo poslovno leto končali brez izgube, in drugič, v začetku prihodnjega leta bomo ponovno zagnali elektrolizo C s polno zmogljivostjo. Ni pa ostala neopazena tudi njegova izjava, da se ponovno vidimo na dnevu odprtih vrat prihodnje leto. (Zamislimo si, da bi rekel, da se morda naslednje leto ne vidimo več, ker bo Talum verjetno moral zapreti vrata.) Seveda pa tak optimizem sloni predvsem na trdem delu. Za zagon elektrolize je treba zagotoviti surovine, glinico, elektriko, pa tudi sredstva, saj vse skupaj ogromno stane. Ob vsem tem je treba Talum držati v likvidnostni kondiciji. In ko imaš pregled nad vsem zgoraj napisanim, ko si prepričan, da stvari dobro tečejo, šele takrat si lahko optimist.

Pa še nekaj se mi zdi zelo pomembno. Optimizem lahko širi le človek, ki mu zaupamo. Človek, ki je zmogel prebroditi že mnoge krize. Večje ali manjše.

Velika podjetja v Sloveniji, predvsem gradbena, se rušijo kot domine. Talum pa ostaja.

Zdi se torej, da smo preživeli še eno krizo, ki se je še pred letom dni zdela ogromna. Čeprav pravijo, da nič več ne bo tako, kot je bilo, je trenutno dobro. Reorganizacija je končana. Prvega januarja prihodnje leto se bo začelo zares. Vsi pričakujemo, da bo Talum s svojimi odvisnimi družbami deloval bolje. Mogoče bomo čez leto dni, prav ob tem času, pisali o rezultatih, ki bodo posledica reorganizacije.

V decembrski številki boste lahko tako kot vsako leto prebrali mnenja in želje vodij (trenutno še) delovnih enot, služb in hčerinskih podjetij. Seveda tistih, ki so se odzvali povabilu, da bi za časopis kaj napisali.

Intervju smo naredili z Mirkom Veseličem, direktorjem Vitala, ki je bil to jesen neumoren in je uspešno pripeljal do konca prenovo velike dvorane restavracije Pan. Druge rubrike so bolj ali manj standardne. Manjkata nam dva prispevka, Postanek in Aluminij piše zgodbe. Aleksandra Jelušič, ki ju pripravlja vsak mesec, je poleg tega, da sprejema novo delovno mesto, še zbolela.

Razveselili smo se prispevka Iva Ercegovića, ki se ga seveda še vsi spominjate, saj je minilo komaj eno leto, odkar je odšel v pokoj.

Če smo že optimisti, ostanimo taki še naprej. Letošnji december je boljši od lanskega. Naj bo tudi bolj vesel.

Uredništvo časopisa Aluminij vam želi vesele praznike in srečno novo leto.

Leto smo preživali s trezno glavo

FRANC VISENJAK
FOTO: DARKO FERLINC

Zadnji dnevi decembra nas že s svojo umirjenostjo in hkrati evforijo napeljujejo na to, da so drugačni kot drugi dnevi v letu. Od nas zahtevajo, da se oziramo nazaj in da pogledamo tudi naprej.

Vedno vemo, kako je bilo, kako bo, pa je težje odgovoriti.

V Talumu smo poslovno leto preživali s trezno glavo. Nelogičnost zunanjih dejavnikov, ki vplivajo na poslovanje in so posledica širše gospodarske krize, smo obvladovali. Poslovno leto bomo sklenili z manjšim pozitivnim

rezultatom in likvidnostno stabilni. Več kot v letih doslej smo se ukvarjali z notranjo organizacijo podjetja. Iskali smo rešitve za drugačno organiziranost, ki bi bila bolj odzivna na udarce, ki jih prinaša negotovost poslovanja. Velika kooperativnost na vseh ravneh daje vero, da bomo novo organiziranost sprejeli kot izziv mi vsi. S tem izzivom bomo začeli živeti že januarja, vendar bi morali imeti tudi dovolj potrpljenja, da bi novo stanje gradili z znanjem in modrostjo. Nove organizacije se ne da kupiti na ključ, zato v začetku vedno prinese zmedo. Za premagovanje zmede je edino zdravilo cilj, ki ga želimo doseči. Skupni seštevke vseh namenov te spremembe je po mojem prepričanju in razumevanju, da bo vsak zaposleni v podjetju v prihodnje imel večji in realnejši vpliv na uspešnost enote, v kateri dela, in s tem na svojo prihodnost.

Spoštovani sodelavci, naš pogled naprej je povezan s povečanjem koli-

Mag. Franc Visenjak

činske proizvodnje, z novimi odnosi med enotami. Vse to so velike naloge. Zmogli jih bomo s korektnim odnosom med nami, ki bomo še vedno vsi talumovci.

V letu 2011 vam želim veliko osebnega zadovoljstva.**x**

Izjave 5 zlatih

Milan Fajt

Moji občutki ob prejemu zlatega metulja

Moderator na slavnostni podelitvi najvišjih tovarniških priznanj je dejal, se vsako leto usede pet metuljev na pet ljudi, katerih dobro delo je odstopalo od povprečja. Toda teh pet srečnežev se mora zahvaliti svojim sodelavcem, brez katerih se to ne bi moglo zgoditi, ali – drugače povedano – k odličju so pripomogli vsi sodelavci, zato velja zahvala tudi njim. Meni pomeni priznanje zelo veliko. Žal zdaj, ko tovarno zapuščam, ne morem reči, da mi bo nagrada dajala še večjo spodbudo za nadaljnje delo, bi pa rad izkoristil to priložnost in se zahvalil vsem sodelavcem, sindikalnim aktivistom in vodstvu družbe za trenutke, ki sem jih preživel z vami. V pokoj tako odhajam bogatejši. Še naprej bom z velikim zanimanjem spremljal vaše uspehe in verjemite mi, da me bo zelo

veselilo, če bo šlo še na bolje.

Na koncu vam iz vsega srca želim, da bi še naprej uspešno poslovali in s poštenim delom in strpnim dialogom pripomogli k preživetju velikega števila ljudi iz okoliša, za katerega je naša družba bila in bo še naprej dobra mati. Prav tako vam pred bližajočimi se prazniki želim veliko zdravja, sreče, miru in uspehov.

Vekoslav Cestnik

Zlati metulj je zame vsekakor častno in zaslužno priznanje. Pomeni mi veliko, saj se šele sedaj zavedam svojega deleža pri razvoju tovarne, ki jo je soustvarjal že moj oče.

Seveda ti misli ob tem nehote uidejo nazaj, v »zelena« leta, v nekdane tozde, od Predelave preko Livarn do zdajšnjega Vzdrževanja. Ja, bilo je zelo delovno in lepo, čeprav ne vedno, zato sem ponosen na skoraj tri prehojena desetletja. Upam, da bo tako tudi v prihodnje ...

Ob tej priložnosti se zahvaljujem vsem, s katerimi sem sodeloval pri raznih projektih in nalogah in usklajeval svoje mnenje z njihovim. Mislim, da so bili rezultati kar dobri.

Hvala vsem!

Mira Verdenik

Na svečani podelitvi zlatega metulja sem se šele zavedla, kaj mi to priznanje pomeni. Vesela sem, da sem ga prejela ob koncu svojega dela v Talumu. Iskrena hvala kolegom, ki so me predlagali za prejemnico. Med njimi sem preživela prijetno in pomembno življenjsko obdobje. Vsem želim veliko delovnih uspehov, medsebojnega razumevanja in vse lepo v novem letu.

Franc Lendero

Štirinajst dni pred tovarniškim praznikom me je vodja delovne enote poklical v pisarno. Izročil mi je kuverto, ki je bila nekaj posebnega: na kuverti je bil napis »TALUM – predsednik uprave«. Srce mi je začelo močneje biti. Prebral sem vsebino in bilo je povabi-

lo na podelitev priznanja zlati metulj. Bil sem zelo vesel, vodja pa mi je s stiskom roke in čestitko, da si priznanje zaslužim, veliko povedal.

Prejeto priznanje sprejemam kot nagrado za uspešno delo celega kolektiva, je pa velika obveza in hkrati motivacija za delo v prihodnje. Menim namreč, da je ključ uspeha v dobrem timskem delu, zato se za sodelovanje zahvaljujem sodelavcem iz vseh skupin, s katerimi delam.

Milan Vogrinec

Ob novici, da bom prejel priznanje zlati metulj, sem bil prijetno presenečen in počaščen, saj ga vsako leto prejme le nekaj zaposlenih v Talumu. Zelo sem bil vesel čestitk sodelavcev, s katerimi smo se tudi primerno poveselili. Priznanje mi veliko pomeni in mi bo v veselje in ponos, hkrati pa spodbuda za nadaljnje prizadevanje pri delu. Upam, da mi bo na stara leta tudi lep spomin na dni v Talumu.

Na koncu se zahvaljujem vodstvu in sodelavcem, posebej pa tistim, ki so opazili moj pozitivni odnos do dela in mi pomagali pridobiti to priznanje.**x**

Mag. Danilo Toplek, Milan Fajt, Brigita Ačimovič, Franc Lendero, Mira Verdenik, Milan Vogrinec in Vekoslav Cestnik

Kaj nam sporočajo vodje

Mag. Boštjan Korošec

Energetika gre naprej na krilih sprememb

Energija je eden najpomembnejših virov v svetu in njen pomen se vsako leto večja. Razvite družbe se intenzivno ukvarjajo z racionalizacijo porabe energije ne le v industriji, ampak povsod v vsakdanjem življenju, in iščejo nove vire energije.

Podatki za leto 2010 ponovno kažejo zmanjšanje specifične porabe energentov v Talumu v primerjavi s preteklimi leti, največji napredek pa je bil dosežen na področju rabe vode in toplotne energije.

Prihajajoče leto 2011 prinaša organizacijske spremembe, vendar pa se pomen in vsebina dela, ki jih sedaj pokriva DE Energetika, ne spreminjata. K zmanjšanju porabe energije v Talumu lahko prispevamo vsa delovna okolja in vsi posamezniki, zato ostaja področje energetike eno izmed ključnih podpornih dejavnosti v Talumu tudi v prihodnje.

Ob koncu leta 2010 se sodelavki in sodelavcem v DE Energetika zahvaljujem za sodelovanje pri uresničevanju ciljev in njihove prispevke k uspešne-

mu delu, vsem sodelavcem v Talumu pa v letu 2011 želim veliko uspehov in zadovoljstva ob novih izzivih.

Darja Vodušek

Letošnje leto se končuje z intenzivnimi pripravi in aktivnostmi, da bo reorganizacija uspešno izpeljana. Upam, da se z iztekajočim se letom izteka tudi kriza, ki nas je doletela. Na to nakazujejo aktivnosti Kadrovske službe v drugi polovici leta, ki so bile v veliki meri posvečene zaposlovanju novih sodelavcev. Obseg proizvodnje in storitev se torej ponovno povečuje, kar je spodbudno za prihodnost.

Leto, ki prihaja, bo zaradi sprememb, povezanih z reorganizacijo, zagotovo zahtevalo veliko sodelovanja, medsebojnega prilagajanja, strpnosti in spoštovanja. Vsem želim, da bi bilo zdravo, srečno, uspešno in polno razumevanja.

Tomaž Godicelj

V leto 2011 z zmernim optimizmom

Na leto, ki je pred nami, gledam zmerno optimistično. Upamo, da bo povpraševanje na trgu rondelic ostalo na

ravni iz leta 2010, zato načrtujemo proizvodnjo 20.500 ton rondelic.

Reorganizacija podjetja, ki bo v praksi zaživela z novim letom, in načrtovana zamenjava livnega stroja sta največja in najpomembnejša izziva za leto 2011. Prepričan sem, da imamo dovolj znanja, izkušenj in volje, da projekte izpeljemo v predvidenih terminih.

Svojim sodelavcem in vsem zaposlenim v Talumu želim veliko sreče, zdravlja in pozitivne energije v letu 2011.

Dr. Marko Homšak

Laboratorijsko preskušanje na pragu leta 2011

Dejavnost laboratorija je v večini prilagojena potrebam družbe Talum in v manjši meri podjetjem zunaj nje. Ob koncu leta 2010 beležimo glede na proizvodnjo aluminija v elektrolizi podoben obseg preiskav, če jih primerjamo z letom 2009, prihodnje leto pa naj bi bilo preiskav vzorcev na spektroskopiji zaradi ponovnega vklopa elektroliznih celic precej več kot letos. Za prihodnji Talum Inštitut, d. o. o., lahko trdimo, da imamo usposobljeno osebje, ki na ustrezni opremi opravlja večinoma standar-

dizirane preskusne metode, tako da so rezultati analiz kot »proizvodi« laboratorija točni, jasni, popolni in nedvoumni, tako v elektronski kot pisni obliki. To je potrdil tudi vsakoletni ocenjevalni obisk Slovenske akreditacije, ki ocenjuje skladnost vodenja kakovosti in tehničnih zahtev v laboratoriju po standardu SIST EN ISO/IEC 17025. Ali bomo to v prihodnje znali izkoristiti ali, bolje, unovčiti, bo odvisno predvsem od nas.

Zahteve po konsistentnem poročanju o rezultatih preiskav se povečujejo, kar je posebej izraženo na področju okoljskih preiskav. Zato stalno sodelujemo z odjemalci in izvajalci meritev, in to tako med testiranjem kot po njem. Tudi prevzemna kontrola, ki se bo po novem letu priključila odvisni družbi Talum Inštitut, ima in bo imela pomembno vlogo s hitrim in kakovostnim nadzorom nad prevzemom surovin in drugega materiala.

Najboljši pokazatelj zagotavljanja kakovosti rezultatov in s tem usposobljenosti laboratorija je sodelovanje v medlaboratorijskih testiranjih doma in v tujini. Medlaboratorijsko testiranje pomeni periodično preverjanje usposobljenosti laboratorija, tako da udeleženci testa analizirajo ustrezen mate-

rial, ki jim ga razdeli neodvisna inštitucija ali organizacija.

Letos smo uspešno sodelovali v naslednjih medlaboratorijskih primerjalnih testih:

- s Hydroaluminiumom (Norveška) za aluminij in aluminijske zlitine, krolitno kopel, petrol koks,
- s Czech Accreditation Institute (Češka) za aluminij in aluminijske zlitine,
- z Aquacheckom (Avstrija) za odpadne vode,
- s Kemijskim inštitutom iz Ljubljane za odpadne vode,
- z ZZV Novo mesto, ZZV Maribor, ERICO Velenje, EKO-Ekoingeniering in Talumom za emisije v zrak.

Do konca leta 2010 je še nekaj dni, zato se ob tej priložnosti zahvaljujem vsem sodelavcem DE Kontrola kako-

predvsem v spodbujanju ustvarjalnosti in inovativnosti vseh zaposlenih. Ocenjujemo, da se po teh kriterijih vključujemo v krog najnaprednejših in najuspešnejših slovenskih podjetij. Tovrstna prizadevanja sicer ne obrodijo takojšnjih sadov, dolgoročno gledano, pa na ta način ustvarjamo tisti kapital znanja, ki bo temelj našega prihodnjega razvoja in rasti.

Ob tej priložnosti se zahvaljujem vsem zaposlenim, ki ste s svojo ustvarjalnostjo in inovativnostjo prispevali k izboljšanju poslovanja. Na to računamo tudi v prihodnje!

Vsem sodelavcem želim, da bi vas v prihajajočem letu zaznamovali predvsem sreča, zdravje in številni uspehi.

ga leta praktično že danes zapolnjene z naročili.

Sicer v proizvodnji livarskih zlitin do jeseni naslednjega leta ne predvidevamo večjih sprememb glede na letošnjo situacijo, predviden ponovni zagon proizvodnje palic septembra pa postavlja proizvodnjo livarskih zlitin v podobne okvire kot pred krizo. In tudi to dviga (za)upanje v realnost čestitk in želja v času, ki je pred nami ...

Sreče, zdravja in uspehov polno 2011!

Mag. Mihael Hameršak

Tradicionalno zanesljivo in uspešno delo vzdrževalcev tudi v letu 2010

Začetek leta 2010 je zaznamovalo vse zaposlene Taluma težko obdobje

specifičnih znanj sami nismo bili sposobni opravljati.

Od izklopa peči v hali C smo vzdrževalci iz strateških razlogov neprekinjeno obnavljali elektrolizne peči, do konca letošnjega leta jih bo tako za zagon pripravljenih 54. Decembra smo začeli tudi intenzivna vzdrževalna dela v vseh preostalih obratih, vezanih na zagon peči, kot so proizvodnja anodnih blokov, riedhammerjeva peč, sestavljalnica anodnih kompletov, čistilna naprava hale C itd., pa tudi na livarne ne smemo pozabiti. Da bo zagon potekal po planu, bomo morali vzdrževalci v naslednjih mesecih krepko »zavihati rokave«.

Letos bomo dosegli ključne zastavljene cilje. Zahvala pri tem gre nedvomno vsakemu vzdrževalcu posebej in seveda tudi vsem preostalim zaposlenim v Talumu.

Prihodnje leto bo zaradi reorganizacije marsikateri izmed sodelavcev Taluma deloval v drugačni vlogi. Temeljni cilj vseh nas bo moral ostati še vedno isti: proizvodnja izdelkov in storitev po sprejemljivih lastnih cenah in plasma na trg po cenah, ki nam bodo omogočile pokritje vseh stroškov, ter razvoj, ki je v današnji družbi edini zagotovilo za dolgoročni obstoj vsakega gospodarskega subjekta in naš Talum pri tem ni nobena izjema.

V novem letu se za vse talumovce zaradi ponovnega zagona hale C začne nekoliko »lahkotnejša prihodnost«. Vsem sodelavcem želim predvsem zdravja, za uspeh, ki si ga krojimo sami bolj, kot se mnogokrat zavedamo, pa želim tudi zadostno mero potrebne sreče.

Boštjan Sagadin

Proizvodnja drogov se povečuje

Letošnji rezultati kažejo nekoliko boljšo sliko kot lanske, kar vliva zmeren optimizem glede pričakovanj za prihodnje leto.

V proizvodnji drogov smo se letos srečevali predvsem s povečevanjem proizvodnje v drugi polovici leta in s tem povezane oskrbe z vsemi vrstami aluminija kot glavno surovino. Glavna naloga je ista: vgraditi čim večji delež sekundarnega aluminija. Napovedi za leto 2011 so ugodnejše, tako da je

vosti in vsem drugim, ki so prispevali k uspešni realizaciji zastavljenih ciljev. Na vaše polno sodelovanje, nekaj strpnosti in razumevanja v prihodnje še kako računamo, saj bodo prvi meseci v novi organiziranosti nekoliko »hibridni«.

Srečno vsem v letu 2011!

Mag. Karmen Jošt

Pot do uspeha le z nenehnim napredkom

Letošnje dogajanje na področju kakovosti upravljanja je bilo usmerjeno

Marjan Krošl

Livarske zlitine v letu 2010

Proizvodnja livarskih zlitin je letos potekala v okviru plana. Proizvedenih bo nekaj manj kot 26.000 ton livarskih zlitin, kar je za osem odstotnih točk več od napovedi. Sprememba v proizvodnem programu k večjemu deležu zlitin, ki temeljijo na uporabi odpadnega aluminija, je dosežena in je dobra osnova za rast proizvodnje teh zlitin tudi v prihajajočem letu. To potrjujejo tudi napovedi s trga, saj so proizvodne kapacitete za prvo četrtletje naslednje-

36-urnega delovnega tedna. Politika vzdrževanja v tem letu je bila izrazito varčevalna, z nekoliko povečanim, vendar preračunljivim tveganjem zas-tojev proizvodnih naprav. Daljših zas-tojev in posledičnih zamud dobav naših proizvodov kupcem do časa nastanka tega članka nismo beležili. Poraba rezervnih delov in drugih storitev, prevzetih leta 2009 od zunanjih izvajalcev, smo sami opravljali tudi v iztekajočem se letu. Na zunanjem trgu smo naročali samo tiste storitve, ki jih zaradi pomanjkanja opreme ali

planirana proizvodnja na nekoliko višji ravni. Proizvodnja širokega litega traku je in bo sledila potrebi proizvodnje izparilnikov. Ob tej priložnosti se zahvaljujem vsem, ki ste kakor koli povezani z našimi rezultati, in vam želim obilo sreče v prihajajočem letu.

Mag. Avgust Šibila

DE ANODE – z ambicioznimi načrti v novo leto

Dve leti mineva od takrat, ko je bilo pravljičje o vsesplošnem blagostanju in nenehni rasti življenjskega standarda brez oprijemljive osnove konec. Kriza, ki je sledila, je močno prizadela tudi naše podjetje. Z umnim gospodarjenjem pred začetkom krize, pravočasnim ukrepanjem po njenem začetku in odgovornim vedenjem vseh zaposlenih smo dosegli, da Talum danes še živi, še več, načrtuje zelo ambiciozne projekte za prihodnost. Priprave na povečanje proizvodnje anod in ponovni zagon elektrolize februarja 2011 nas navdajajo z optimizmom, da je najhujše za nami. Nobene-ga jamstva ni, da bo leto 2011 za Talum uspešnejše od leta, ki mineva. Nismo pa si kaj očitati: naredili smo vse, kar je bilo v naši moči, tako bomo tudi nadaljevali in verjamemo, da bomo uspešni.

Vsem, ki ste s svojim prizadevnim delom prispevali svoj delež k dosežkom v iztekajočem se letu, se iskreno zahvaljujem. Pa še namig za prihajajoče leto 2011: Skrivnost uspeha v življenju ni v tem, da človek dela tisto, kar ljubi, temveč da ljubi tisto, kar dela (Churchill).

Stanko Vajda

Spet je tu december, čas, ko dokončujemo in ocenjujemo delo in poslovanje v minulem letu. Hkrati seveda že pripravljamo nove načrte za prihodnje obdobje.

V družbi Vargas-Al, d. o. o., ocenjujemo, da bomo izpolnili planirane cilje, saj nam je kljub nadaljevanju krize skoraj na vseh področjih dejavnosti uspelo zadržati kupce naših storitev in

jih proti koncu leta celo pridobiti. Vsi se zavedamo, da lahko le s kakovostnimi in pravočasnimi storitvami uspešno delujemo na vedno bolj zahtevnem in konkurenčnem trgu. V iztekajočem se letu smo se ob svojem rednem delu še posebej aktivno vključevali na gradbišču sončnih elektrarn, in to s fizično-tehničnim varovanjem in s prevozi, pri čemer so sodelovali gasilci.

Vsem sodelavcem se zahvaljujem za trud, razumevanje in potrpežljivost, prav te lastnosti pa bodo še kako potrebne tudi v prihodnje.

Zaposlenim v družbi Vargas-Al, d. o. o., in vsem drugim na območju Talumove industrijske cone želim v prihajajočem letu zdravje, srečo in zadovoljstvo, novim hčerinskim družbam pa čim bolj uspešen »podjetniški pristop v negotovih časih«.

Milan Tement

Ob iztekajočem se letu 2010 se zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem za njihov prispevek v skupnem mozaiku. Gotovo nam bo tudi leto 2010 ostalo v spominu kot posebno leto, posebno tako ali drugače, za katero prav tako velja: Prijateljstva, ki so prestala preizkus časa in sprememb, so zagotovo najboljša.

Ob prihajajočih praznikih želim vam in vašim najdražjim mnogo uspehov in osebne sreče v letu 2011 ter obilo zdravja in številnih osrečujočih trenutkov. x

DAN ODPRTIH VRAT

Pozitivni vtisi ob ogledu Taluma

IZTOK TRAFELA
FOTO: DARKO FERLINC

Tovarniški praznik je že tradicionalno povezan z dnevom odprtih vrat. Temu se tudi letos nismo izneverili. V soboto, 20. novembra, je skozi odprta vrata v Talum vstopilo več kot 220 obiskovalcev. Po nagovoru predsednika Uprave so se obiskovalci, razdeljeni v osem skupin, pod vodstvom strokovnih sodelavcev Taluma in ob pomoči predstavnikov delovnih enot podali na ogled celotne tovarne. Tudi letos je bilo zanimivo, vtisi obiskovalcev pa pozitivni, čeprav so zaradi razsežnosti Talumovih proizvodnih prostorov marsikoga zbolele noge.

Talum s svojo specifično proizvodnjo in urejenostjo tudi sicer postaja vedno pogostejši cilj ogleda za različne skupine. Letos si je (in si še bo) Talum ogledalo 37 skupin ali več kot 1250

obiskovalcev. Skupine so zelo različne, to so osnovnošolci in dijaki, študentje, predstavniki raznih gospodarskih in negospodarskih združenj in društev. Za vse skupine pripravimo kratko predstavitev družbe v multimedijskem centru. Najbolj jih seveda zanima sama proizvodnja, ki si jo vsi tudi ogledajo, pri čemer seveda upoštevamo vse varnostne ukrepe in dosledno uporabljamo čelade ter zaščitne plašče in očala, kar je posebej za osnovnošolce in srednješolce posebno doživetje.

Kljub temu, da je za vsak ogled treba vključiti tudi sodelavce iz različnih delovnih okolij, je pozitiven vtis obiskovalcev ob ogledu tisti, ki pripomore tudi k večji prepoznavnosti Taluma kot uspešnega podjetja. x

Ogled elektrolize C

Hvala vsem članom Sveta delavcev

DRAGICA LESKOVAR
FOTO: DARKO FERLINC

Svet delavcev Taluma je bil izvoljen novembra 2009. Takoj na začetku mandata je zbolel predsednik, ki je še danes na bolniškem dopustu, zato sem njegovo delo prevzela namestnica predsednika.

Celo letošnje leto smo se seznanjali s pomembnimi novostmi. Najprej smo v Talumu ukinili 36-urni delovni teden in prešli nazaj na 40-urnega, maja smo se skupaj s predstavniki sindikata podrobno seznanili s projektom reorganizacije, junija smo izvedli volitve za dva člana nadzornega sveta iz vrst delavcev, tokrat za dobo štirih let, julija smo se spet skupaj s predstavniki sindikata seznanili s Programom razreševanja presežnih delavcev v Talumu. Najbolj spodbudno pa je bilo na vseh sejah to, da smo se po dolgem letu in pol spet seznanjali s potrebami po zaposlovanju novih delavcev v različnih delovnih enotah.

Mandat smo začeli v času svetovne in evropske gospodarske krize, ki je zajela tudi naše podjetje, zato je bilo Poročilo o poslovanju Taluma za leto 2009, ki smo ga obravnavali na naši drugi redni seji, zelo slabo, saj smo poslovno leto 2009 končali z veliko izgubo. Tudi napovedi za leto 2010 – za proizvodnjo, prodajne količine in tržno ceno aluminija – niso bile spodbudne. V drugi polovici leta, ko smo obravnavali Polletno poslovno poročilo, so se pokazali že boljši rezultati pri proizvodnji aluminijastih izdelkov, povečale so se prodajne količine in tudi tržna cena aluminija na svetovnem trgu je bila za nas ugodna. Kljub temu pa smo tudi prvo polletje končali z minusom. Zaradi izgube v Talumu se plače zaposlenih ves ta čas niso mogle dvigniti, kljub temu da so bili na vsaki seji podani predlogi

S seje Sveta delavcev

oziroma vprašanja, kako naj delavci preživijo s tako nizkimi plačami. Dvig plač smo tako dočakali komaj sedaj, proti koncu leta, ko so se skoraj na vseh proizvodnih programih pokazali dobri rezultati in tudi napovedi za drugo leto so boljše.

Projekt reorganizacije Taluma, o katerem smo se prvič pogovarjali spomladi, je v začetku med zaposlenimi vzbujal veliko pomislekov. Vsi so se spraševali, ali bodo v novonastalih družbah še imeli zaposlitev. Marko Drobnič kot vodja projekta reorganizacije in vsi člani uprave so zelo dobro predstavili glavni namen reorganizacije in poudarili, da trenutno nihče od zaposlenih ne bo izgubil dela in pravic iz dela, ki jih imamo sedaj. Res pa je, da se bodo nekateri delavci prezaposlili v druge, novoustanovljene družbe z novimi direktorji. Avgusta nam je vodja projekta predložil podrobno pisno gradivo s predstavitvijo novih hčerinskih družb. Na seji ni bilo veliko vprašanj, kar je posledica dobrega obveščanja zaposlenih s strani vodij delovnih enot, predstavnikov sveta delavcev in sindikata. Novembra so

potekali posamezni sestanki z zaposlenimi po celi tovarni, katerih namen je bil vsem delavcem predstaviti novo organiziranost družbe ter jih seznaniti s spremembami, pravicami in obveznostmi ter prenosom in prevzemom delavcev. Na sestankih sobili poleg vodje projekta in člana uprave prisotni tudi vodji kadrovske in pravne službe ter predstavnika sveta delavcev in sindikata. Najpogostejša vprašanja na vseh sestankih so bila, ali bomo vsi še naprej imeli delo in ali se bodo plače popravile oziroma dvignile.

Že v začetku letošnjega leta so se pojavile prve informacije, da bo še letos sprejeta nova pokojninska reforma, ki bo podaljšala delovno dobo zaposlenih. Uprava je zato sklenila, da bo prenehala potreba po delu večjega števila zaposlenih delavcev v Talumu zaradi prilagoditve in uskladitve organizacije dela v družbi z zmanjšanim obsegom poslovanja. Med kriteriji za določitev presežnih delavcev so imeli tokrat prednost pri ohranitvi zaposlitve delavci s krajšo delovno dobo. To pomeni, da so se med presežnimi delavci pojavili izključno tisti, ki se bodo

lahko redno upokojili po preteku čakalne dobe na Zavodu za zaposlovanje. Pripravili smo Program razreševanja presežnih delavcev, ki je vseboval tako število presežnih delavcev in finančni načrt za vse delavce. Na seznamu je bilo 31 delavcev iz skoraj vseh delovnih enot in služb. Tem delavcem bodo postopno do konca leta izročene pogodbe o prenehanju delovnega razmerja in se bodo lahko prijavili na Zavodu za zaposlovanje.

Kot sem omenila že v začetku, skoraj ni bilo seje, na kateri se ne bi seznanili s potrebami po zaposlitvi novih sodelavcev. Najprej smo začeli iskati delavce za DE Ulitki, potem pa se je zaradi povečanega obsega naročil pri proizvodnji rondelic največkrat pojavila potreba v tej enoti. V zadnjem mesecu pa iščemo nove sodelavce za DE Gnetne zlitine, DE Elektrolize in DE Anode, predvsem zaradi predvidenega ponovnega zagona vseh elektroliznih peči.

Svet delavcev je vsake tri mesece obravnaval tudi Poročilo o varstvu pri delu. Iz zadnjega poročila je razvidno, da so se nesreče pri delu in na poti na delo letos nekoliko znižale, najbolj pa se je znižalo število izgubljenih dni zaradi poškodb pri delu. Člani sveta delavcev so na sejah opozarjali na nepravilnosti oziroma na nevarnosti na delovnih mestih, za katere je nato poskrbela odgovorna služba.

Zaradi nove organiziranosti družbe in nove notranje organizacije Taluma bo konec leta prenehal mandat dosedanjemu svetu delavcev. Tudi v prihodnje bomo imeli organiziran svet delavcev v družbi Talum, d. d., oziroma na ravni koncerna Svet zaposlenih, v katerega bodo izvoljeni delavci iz novoustalovljenih družb. Aktivnosti v zvezi z ustanovitvijo teh organov bodo potekale januarja naslednje leto, ko bo znano stanje zaposlenih v novoustalovljenih družbah.

Na koncu bi se rada zahvalila vsem članom Sveta delavcev za aktivno sodelovanje na sejah. Prav tako se za dobro sodelovanje zahvaljujem vsem članom Uprave in vodjem služb. Da pa so seje potekale vedno po pravilih, se moram posebej zahvaliti vsem zaposlenim v Pravni službi, posebej vodji Darji, ki je vedno pravočasno pripravila vse sklepe, ki smo jih letos sprejeli kar nekaj.

Razvojni center **SIMIT**

BRANE KOŽUH

FOTO: DARKO FERLINC

Brane Kožuh

Delovno srečanje

Talum je skupaj s trinajstimi podjetji iz Slovenije ustanovil konzorcij SIMIT in se 15. novembra 2010 prijavil na razpis Ministrstva za gospodarstvo za ustanovitev razvojnega centra. Če bo prijava uspešna, bo konzorcij ustanovil skupno podjetje, ki se bo ukvarjalo z razvojem novih materialov in njihovo uporabo v različnih proizvodih. Novo podjetje bo približno polovico denarja za svoje poslovanje pridobilo iz evropskega sklada za regionalni razvoj

v obliki subvencij. Konzorcij sestavljajo naslednja podjetja: Talum iz Kidričevega, Cimos TAM Ai iz Maribora, Iskra ISD iz Kranja, LTH Uliitki iz Škofje Loke, SwatyComet iz Maribora, Unior iz Zreč, Amit iz Ljubljane, Ortotip iz Maribora, Robotech iz Šmarja pri Jelšah, TC Livarstvo iz Ljubljane, HTS IC iz Ljubljane, Tecos iz Celja, Zavod za livarstvo iz Ljubljane in Telekom-OT iz Trbovelj. Kot zunanja podpora partnerja konzorcija bosta nastopala

dva mednarodno uveljavljena javna zavoda, in to Inštitut za kovinske materiale in tehnologije ter Inštitut Jožef Stefan, oba iz Ljubljane.

Vrednost prijavljenega projekta je 33,7 milijona evrov, pri čemer pričakujemo sofinanciranje v višini 16,7 milijona evrov. Vrednost Talumovih projektov je 9 milijonov evrov, pričakovane subvencije pa znašajo 4,7 milijona evrov. Razvojni center bo financiran do konca leta 2014, delovati pa bo moral vsaj še pet let zatem. Rezultati razpisa bodo znani februarja prihodnje leto.

Če bo skupni razvojni center ustanovljen, bo Talum v njem največji družbenik s 24,9 %. Več kot 60 % razvojnih aktivnosti bo potekalo v Podravski regiji, zato bo imel novi center pomemben vpliv na regijo, kar ustreza tudi regionalnemu kriteriju iz razpisa. Sedež podjetja je predviden v Kidričevem.

Podjetje bo organizirano po principu virtualnega podjetja, ki bo imelo svoje poslovne enote v krajih svojih družbenikov. Vsaka poslovna enota bo izvajala svoj samostojni raziskovalni program, pri skupnih razvojnih projektih pa sodelovala z drugimi člani centra. S takim načinom delovanja bo dosežena večja koncentracija raziskovalcev, izmenjevala se bodo različna znanja in izkušnje, izboljšala se bo izkoriščenost raziskovalne opreme itd. To bo omogočalo, da se bodo razvojni projekti izvajali bolje, hitreje in tudi ceneje, kar bo pomenilo, da bodo člani

razvojnega centra postali na svojih trgih bolj konkurenčni.

Podjetje bo zaposlovalo 45 ljudi, izmed katerih bo največ visoko izobraženega osebja. Družbeniki bodo del razvojnega osebja prenesli na razvojni center.

Dejavnost podjetja bo usmerjena predvsem v raziskave in razvoj postopkov recikliranja odpadnega aluminija, v razvoj novih, sodobnih in ekološko sprejemljivih materialov ter procesov in inovativnih tehnologij na področjih livarstva, brusnih materialov, hladnega in vročega preoblikovanja, mehanske obdelave kovin, dodajalne izdelave, gradnje strojev, robotike in medicine ter hitrega razvoja izdelkov (prototipi, komunikacijski modeli, funkcionalni prototipi). Posredno bodo rezultati razvojnega dela usmerjeni tudi v trajnostno in učinkovitejšo rabo energije, izkoriščanje obnovljivih virov (sončna energija) in zmanjšanje izpustov nevarnih snovi v okolje.

Učinki ustanovitve razvojnega centra SIMIT naj bi pripomogli k dodatnemu razvojnemu zaletu panoge in tudi regije. Želimo si, da bodo po določenem obdobju delovanja ustvarjeni pogoji za ustanovitev novih podjetij, ta pa bodo nudila nova delovna mesta, ki jih v Podravski regiji zelo primanjkuje. Razvojni center SIMIT ne bo zaprta družba, ampak bo omogočala, da se bodo vanjo vključevali tudi novi družbeniki.^x

Pismo z onega sveta

IVO ERCEGOVIĆ

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Zelo veseli smo, ker se nam z »onega sveta« oglašja Ivo Ercegović, nekdanji urednik našega časopisa. Kraju, kjer živi, bi res lahko rekli »oni svet«. Toda onemu svetu včasih rečemo tudi raj ali pa nebesa. Ne bi mogel reči, da živi v nebesih, v raju pa prav gotovo. Pri njem je bilo vedno lepo. Upam, da bo kmalu spet.

Od mojega odhoda iz Taluma je preteklo natančno leto dni. Medtem sem nekajkrat obiskal tovarno, se srečeval s posamezniki in dogajanje spremljal prek Aluminija. Seveda je to glede na dolgoletno delo premalo, je pa le nujen stik za pomiritev duše in dobro počutje. Bolj pomembno se mi zdi, da mi že vsaka misel na Talum lahko pričara ljudi in prostor, kot da sem tam. Tudi o prispevku za Aluminij sem razmišljal. Tako sem se po srečanju z našimi upokojenci ob tovarniškem prazniku odločil za to pismo. Zdi se mi, da ga pošiljam »z onega sveta«, ker ga pišem, kot veste, v odmaknjem kraju pod Vurberkom.

Ker pa smo upokojenci pregovorno prezaposleni in tudi jaz »nimam časa«, sem cincal, kako in kaj povedati. Res je tudi, da nimam več tiste rutine pri pisanju, ki sem si jo pridobil pri delu za Aluminij, čeprav se še kar oglašam v drugih časopisih v rubriki Pisma bralcev. S tovrstnimi prispevki si želim ohraniti čisto vest pred škodljivimi dogodki v Sloveniji. Spomnil sem se tudi gospe Vide Detiček, ki se je ob koncu leta oglašala za Aluminij s »pravim pismom«, napisanim z roko, ki smo ga bili v uredništvu tako veseli.

Za srečanje upokojencev smo dobili kratko in vljudno vabilo in že to je nakazovalo, da se Talum po lanskoletnem zastoju zbujata, da smo spet na svojem. Ljudje so že z množičnim prihodom dovolj zgovorno odgovorili na

povabilo in vnesli srčno vzdušje v lepo obnovljeno dvorano, ki so jo v hipu sprejeli in tako sproščeno in radovedno počastili svoj praznik. Pa še tradicionalna Talumova godba nas je dočkala, ki z mladimi talenti ustvarja tudi svojo prihodnost.

Kaj bi praznik brez ljudi, brez upokojenih anodarjev, elektrolizerjev, livarjev, vzdrževalcev, energetikov, brez strokovnjakov ...? To je generacija, ki je v dolgih letih v proizvodnji in predelavo aluminija vnesla tradicionalno kulturo, moralne vrednote in etiko, ki so sestavni del tako specifičnega dela. Pri ustvarjanju vsakega kilograma aluminija (in bilo jih je na milijone!) smo na svoj način sodelovali vsi in kot v nekem naravnem procesu razvoja postopoma postajali Talum. To opazovalci od zunaj težko razumejo, zavedajo pa se, da za to posebnostjo nekdo stoji, in zato pogosto, dobronamerno ali zlonamerno, slišimo: Toplek je Talum! Res je, da se vse vrti okrog predsednika, ker je prvi odgovoren in najbolj zaslužen za uspehe ali neuspehe. Vendar je glede na zgoraj povedano tudi on le eden od nas. Zato mirne duše lahko rečemo: Talum je Franc Lendero, Talum je Mira Verdenik, Talum je Zvonko Kokol, je Milan Fajt, Anton Petek ali Marko Drobnič ...

Predsednik se tega dobro zaveda, zato je pri nagovoru upokojencev zelo posrečeno poudaril: »Enkrat v Talumu, za vedno v Talumu.« Zaveda se

Nasmejani Ivo Ercegović, Danilo Toplek in Ivana Banič Kranjčević na srečanju upokojencev

tudi, da samo to ni dovolj za preživetje tovarne, da je potrebna prava strategija, potrebna sta razvoj in podpora zaposlenih. Razložil je trenutno stanje in način reševanja tovarne v najbolj kriznih trenutkih. Sedaj je lahko vsem jasno, da so bili ukrepi prilagajanja proizvodnje razmeram na trgu prava odločitev. Ker so bili pravočasno sprejeti, so bili toliko bolj učinkoviti, zato se lahko tovarna postopoma vrača v prvotno stanje. Toplek je sicer povedal, da ni čarovnik in nima steklene kroglice, iz katere bi napovedal prihodnost, vendar so ljudje prepričani, da jo ima nekeje skrito. Neštetokrat je namreč »čarovniško« zadel pravo strategijo. V tem smislu lahko razumemo pravkar sprejeto reorganizacijo družbe v koncern Talum in napoved, da bo že čez dober mesec zagnana celotna elektroliza, kar bo tovarno stalo okrog 35 milijonov evrov.

Predvsem ne smemo pozabiti na učinkovito socialno dimenzijo Taluma, ki jo – poleg sodobnega tehnološkega razvoja – razlikuje od drugih tovarn v Sloveniji. Prav ta urejenost včasih zmoti različne »skrbnike«, ki

zaradi svojih interesov le jemljejo energijo drugim. »Je treba posebej omeniti, s čim imamo največ problemov?« je Toplek na to temo zapisal v Aluminiju. Tako jim je jasno odgovoril, da so ga podtikanja naredila še močnejšega in da bomo naprej praznovali naš praznik.

Naj končam to pisemce z mislimi na vse lepe dogodke in ljudi iz mojega časa v tovarni. Pod Vurberkom se ukvarjamo z drugimi problemi in tudi z veliko lepimi rečmi. Vinograd nam je uspelo rešiti pred hudo gnilobo in vino je še kar dobro. S pomočjo Žumberjevega rumenega muškata bo morda tudi odlično. Če vas pot zanese mimo, smo na razpolago za kozarček. Jaz pa ob priliki pridem v Talum na kozarček aluminija.

Za leto 2011 želim vsem zaposlenim veliko aluminija in dovolj električne energije. Ne pozabite na ljubezen. Meri se s pozornostjo, je Malega princa učila vrtnica. Zato naklonite drugemu le to, kar vam narekuje srce. **X**

Natakarica, natakar

**ANDREJKA KRAJNC,
BENO MURKO**
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Andrejka in Beno sta končala gostinstvo šolo v Mariboru. Beno se je najprej zaposlil v gostinstvu Haloški biser, Andreja pa je bila štipendistka nekdanjega TGA-ja, tako da je že pripravništvo opravljala v tako imenovani menzi.

Gostinstvo je delovno intenzivna panoga, kjer sodobna tehnologija ne more nadomestiti človeka (vsaj v celoti ne). Vpis v gostinstvo šolo že nekaj let upada. To pomeni, da se v gostinstvu zaposluje vedno več ljudi, ki za ta poklic niso usposobljeni. Posledica tega je, da imamo v Sloveniji za to dejavnost slabo izobražen kader. Dejstvo je, da potreba po gostinskih delavcih tudi sezonsko niha. Količina potrebnega opravljenega dela je odvisna od števila gostov, to pa ne bi smelo vplivati na to, da takrat, ko je gostov več, delajo nestrokovno.

Opravila in naloge

Dela natakarja so razdeljena na posamezne faze. Prva so pripravljala dela, ki jih je treba opraviti v natakarški pripravljalnici, kjer potekata priprava perila in namiznega inventarja ter ureditev servisnih vozičkov. Pripravljala dela v jedilnici oziroma v prostorih, ki so namenjeni postrežbi gostov, obsegajo razporejanje miz in stolov, pogrinjanje, ureditev servisnih miz, pripravljane pogrinjkov in tista dela, ki jih vodja obrata v zvezi s hišnimi navadami odredi (skrb za namizno dekoracijo, jedilne liste itd.). Sledi sprejem gosta ob njegovem prihodu (pozdrav, iskanje primerne mize, pomoč pri odlaganju garderobe), pri mizi pa mu natakar ponudi jedilni list, vinsko karto ali ga seznani z dnevno

ponudbo. Potem so na vrsti naslednja dela: prevzem naročila pri individualnih gostih ali naročila za izredne obroke, evidentiranje naročila, postrežba hrane in pijače, pospravljanje mize, priprava računa in zahvala za obisk.

Znanja in spretnosti

Med šolanjem za poklic natakarja spoznava učenec postopke priprave in postrežbe hrane in pijač. Seznani se tudi s pravili lepega vedenja, estetike in poslovnega komuniciranja v slovenščini in dveh tujih jezikih. Spozna predpise s področja materialnega in finančnega poslovanja ter higienske in tehnične predpise. Znati si mora organizirati lastno delo in uporabljati strokovno literaturo. Natakar mora imeti dobro razvite psihomotorične spretnosti in sposobnosti, kot so splošna telesna spretnost, spretnost rok, gledanje na daljavo, natančno in hitro prepoznavanje predmetov, razlikovanje barv in vonjev.

Razmere za delo

Delo natakarja poteka pretežno v zaprtih prostorih, delno tudi na prepihu, redkeje na prostem, v mokroti in hrupu. Natakar dela včasih zaradi vinjenih in neolikanih gostov in gneče tudi v neugodnih razmerah. Delo je lahko nevarno zaradi ostrih ali vročih predmetov in spolzkih tal. Delo opravlja sam ali v skupini, v izmenah, ob praznikih, v podaljšanem ali nočnem času in ob dela prostih dnevih.

Natakar v praksi ...

Pri opravljanju poklica je pomembno dobro fizično in psihično stanje natakarja. Od njega pričakujemo prijaznost, umirjenost, spoštovanje poslovnega bontona, strokovnost (poznavanje pijače in hrane iz ponudbe), prisebnost v specifičnih trenutkih z gosti in sodelavci, fleksibilnost pri odločanju ter spoštovanje moralno-etičnih vrlin, saj se srečuje z različnimi ljudmi različnih kultur, ras, veroizpovedi, izobrazbe itd. Natakarja žal še vedno ne obravnavamo kot profesio-

nalca na njegovem področju, kar je velikokrat lahko psihična obremenitev. Ustvarja mu občutek manjvrednosti, ki je pri drugih poklicih bolj izjema kot pravilo.

V Vitalu sva vedno imela možnost strokovnega izobraževanja, prav tako

sva oba opravila tečaj za vinskega svetovalca. Lahko rečeva, da je poklic natakarja zelo dinamičen, zanimiv in ljudem, ki to delo z veseljem opravljamo, daje veliko zadovoljstvo. Vsak gost, ki se vrača v našo restavracijo Pan, pa je potrditel, da delamo dobro.x

Beno Murko in Andrejka Krajnc

Andrejka Krajnc

INTERVJU

Pogovarjali smo se z Mirkom Veseličem

Kreativno delo in ustvarjanje novega **mi veliko pomenita**

LILIJANA DITRIH
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Mirko Veselič je vodja Nabave v Talumu, zadnje leto pa vzporedno opravlja tudi naloge direktorja podjetja Vital. Če pogledamo njegov priimek, bi lahko rekli, da je odraz njega samega. Vedno je dobre volje, poln energije in idej, ki jih želi deliti in jih tudi deli s svojimi sodelavci, saj z njimi soustvarja in vedno najde pot k nečemu novemu, nadgradnji obstoječega. Po poklicu je diplomirani inženir strojništva, kot boste lahko prebrali v nadaljevanju, pa poleg tega dela tudi na drugih področjih.

V svoji skoraj dvajsetletni karieri si zamenjal že veliko delovnih področij in funkcij: bil si učitelj, delal si v Vzdrževanju, Predelavi aluminija, Izparilnikih, Intrji, v Razvoju, Ulitkih, Nabavi in Vitalu. Si pravi »multipraktik«. Kako ti to uspeva?

Vedno upoštevam načelo, da obstoječe stvari niso slabe ali so bile dobre nekaj časa, vedno pa si del mene postavlja vprašanje, zakaj ne bi bilo enostavneje, bolj praktično, bolj uporabno in s tem seveda tudi ceneje za vse nas, torej za ustvarjalce v procesu in seveda tudi porabnike artiklov, storitev ...

Je to kaj povezano s tvojo vzgojo, z odraščanjem v družini, ki se je ukvarjala s podjetništvom?

Ja, lahko bi rekel, da je kar velik pečat na moje gledanje na svet pustilo odraščanje v preprosti in skromni družini v Zabovcih, kjer sta mi starša ob dobri vzgoji in razumevanju vrednot in človečnosti znala približati preprost in pošten odnos do ljudi, stvari in okolja. V obrtni dejavnosti tehničnega gumarstva in orodjarstva, kjer smo bili

»Če področje, na katerem delaš, vzameš za svoje, če želiš razumeti zakonitosti trga, sodelavce, če jim zaupaš, da ustvarjajo na svojih področjih dela, je osnovna naloga vodje, da zna te segmente povezati.«

organizirani kot družinsko podjetje, ki je zaposlovalo tudi zunanje sodelavce, sem imel možnost spoznavati posamezna področja in se jih učiti. Z veseljem razlagam o svojem vsakodnevnem delu v domači delavnici v mladosti in o svojstvenih posodobitvah in preureditvah motorjev v srednji šoli, pa predelavi amija v kabrioleta ... (smeh)

Nam lahko na kratko razložiš, kaj so bile glavne naloge na tvojih dosedanjih delovnih področjih?

Kot je pogosta praksa absolventov, sem po študiju začel kariero na srednji tekstilni šoli kot učitelj matematike, fizike in strojnih elementov. Prvega aprila 1994 (čisto resno, potem pa smeh) sem se kot štipendist zaposlil v Talumu v DE Vzdrževanje kot pripravnik v konstrukciji. Lahko bi rekli, da je bil to kar standard za začetek vsakega strojnika v Talumu. Bil je

uvod v spoznavanje procesov v Talumu pod dobrim mentorstvom Milana Krušiča.

Od leta 1995 sem opravljal dela tehnologa v takratni Predelavi aluminija. Moja naloga na začetku je bila razvojno področje oslojevanja rondel kot novega proizvoda, vzporedno in skupaj s sodelavci pa priprava vsega potrebnega za pridobitev standarda 9001 v tej delovni enoti ter uvedba poslovnega informacijskega sistema Baan za naročniško proizvodnjo; pred tem smo uporabljali Triton.

Od leta 1998 sem bil pomočnik vodje DE Izparilniki in sem aktivno sodeloval pri projektu MPPAI2. Glavna naloga je bila uvedba avtomatizacije proizvodnje (prvih štirih robotskih celic v Talumu), razvoj in uvedba prvega STP v proizvodnji izparilnikov, izgradnja skladišča za vhodne materiale in visokoregalnega skladišča ter optimizacija logističnih procesov skladiščenja za vhodne in izhodne artikle. Zadnje štiri mesece leta 2004 sem bil vodja OE Litje platišč.

Od leta 2005 sem opravljal dela pri vodenju projektov v sklopu Razvoja, kjer sem deloval na posameznih razvojnih aplikacijah v proizvodnji, omenil pa bi tudi realizacijo projekta TPM (celovito obvladovanje vzdrževanja) v DE Rondelice in Anode. Projekt je bil za Talum nov miselni preskok: kako povezati delovanje med proizvodnjo in vzdrževanjem, da bi bila proizvodna oprema ob manjših stroških vzdrževanja bolj na voljo.

V drugi polovici leta 2005 so bila izvedena prva testna litja novih izdelkov na nizkotlačnem in gravitacijskem livu, kar je bilo poleg intenzivnega vlaganja

v infrastrukturo in tehnološko opremo na lokaciji livarne I osnova za zagon proizvodnje ulitkov v Talumu.

Od leta 2006 sem opravljal dela vodje DE Ulitki. Dne 16. marca je bil odlit prvi kos WB6 in ta dan štejemo tudi za *začetek ulivanja ulitkov v Talumu*. Ti dve leti sta bili res pestri, delovni, tehnološko, kadrovsko in investicijsko

»Na področju, na katerem delam sedaj, v gostinstvu torej, se vse to prav nič ne razlikuje. Vedno mi je izziv uspeti na področju, kjer še nisem delal.«

intenzivni, saj nas je »štartalo« skupaj pet z enim obnovljenim livnim strojem. V dveh letih se je obrat ulitkov povečal na 80 sodelavcev, imamo prenovljeno livarno I in sodobno tehnološko opremo za izdelavo jeder, livne stroje in tehnologijo za kontrolo in čiščenje ulitkov.

Od septembra 2007 sem vodil Nabavo Taluma. Mislim, da sem prav na tem področju s poznavanjem procesov, za

»Obenem pa se bomo vedno bolj morali zavedati, da smo na trgu dela s svojimi značilnostmi po panogah, da smo nadomestljivi, da se bomo vedno več pogovarjali o mandatu zaposlitve in da so največja osebna naložba znanje in izkušnje, pa naj bo s stališča osebnostnega razvoja posameznika ali potenciala delodajalca.«

katero nabavljamo material in storitve, s poznavanjem stroke in z znanimi zahtevami kupcev z drugih področij dela ob uporabni vrednosti svoje »pogajalske žilice« in ciljnim pristopom postavil nov standard nabavnega procesa (poenostavitev postopkov, zmanjšanje zalog in predvsem vzpostavitev sistema trajnega zniževanja cen) in s tem večjo dodano vrednost v procesih naše tovarne. Od januarja 2010 vodim Nabavo in podjetje Vital, kjer vidim velik potencial za širitev gostinske dejavnosti. Z novim tržnim pristopom, investicijami v infrastrukturo podjetja in z generalno prenovo večnamenske dvorane restavracije Pan so zgrajeni dobri temelji za širitev gostinske dejavnosti. To se že odraža v povečanem prometu zadnjega pol leta, še posebej pa v zadnjih dveh mesecih po odprtju večnamenske dvorane, saj se bo do novega leta zvrstilo več kot 40 večjih dogodkov.

Še malo statistike:

- bil sem mentor iz podjetja pri pripravi diplomskih nalog 12 študentom,
- opravil sem 85 notranjih presoj (presojevalec za standarde 9001, 14000, OHSAS),
- opravil sem 1.992 ur izobraževanj,
- imam 2.287 ur v dobro.

V čem je zate kot tehnika glavni izziv za delo v popolnoma drugi

panogi (gostinstvu), z drugimi značilnostmi, zakonitostmi, znanji, z drugačnim ravnanjem?

Če področje, na katerem delaš, vzameš za svoje, če želiš razumeti zakonitosti trga, sodelavce, če jim zaupaš, da ustvarjajo na svojih področjih dela, je osnovna naloga vodje, da zna te segmente povezati. Na dosedanjih področjih dela me je resda spremljala tehnika, pomemben del pozornosti pa sem vedno posvečal odnosom med sodelavci, odnosom s partnerji, ekonomskim zakonitostim trga. Na področju, na katerem delam sedaj, v gostinstvu torej, se vse to prav nič ne razlikuje. *Vedno mi je izziv uspeti na področju, kjer še nisem delal.*

Sedaj si že nekaj časa vzporedno vodja Nabave in direktor podjetja Vital. Vsaka »nova metla« pomete drugače od prejšnje. Kakšna je tvoja filozofija vodenja, tvoj slog ravnanja?

Držim se načela, da je treba poslušati sodelavce, ki vestno opravljajo svoje delo, in recipročno se držim tudi kooperativnega dela in s tem povezanega načina vodenja. Drugače sem človek analiz, izračunov, kalkulacij in verjamem, da je mogoče ovrednotiti vsako stvar na svetu. No, skoraj vsako. Na osnovi obojega se tudi odločam in ravnam.

Obenem pa se bomo vedno bolj morali zavedati, da smo na trgu dela s svojimi značilnostmi po panogah, da smo nadomestljivi, da se bomo vedno več pogovarjali o mandatu zaposlitve in da so največja osebna naložba znanje in izkušnje, pa naj bo s stališča osebnostnega razvoja posameznika ali potenciala delodajalca.

Ko to razumemo in se tega zavedamo, pomeni, da razumemo svoje poslanstvo.

Gostinstvo je delovno intenzivna panoga z nizko dodano vrednostjo. Eden ključnih dejavnikov uspeha so zaposleni. Kako jih vključuješ v spremembe, ki jih ni malo?

Gostinstvo je resda delovno intenzivna panoga, dodana vrednost pa odvisna od tega, kaj delaš in kako, kako si organiziran. Obenem se strinjam s trditvijo, da so največji potencial pod-

jetja zaposleni z vsem svojim znanjem, prijaznostjo in pripravljenostjo na sprejemanje novih idej, ki so naša stalnica. Pred vsako od teh sprememb se s sodelavci pogovarjamo vsak dan in skupaj »miselno« pripravimo analizo SWOT, da se potem racionalno odločimo.

Prosim, da poveš kaj o trenutnem poslovanju, strukturi gostov, njihovih navadah, potrošnji.

Poslovni izid v podjetju Vital v letu 2010 je pozitiven. Poseben poudarek dajemo načrtovanju, obvladovanju stroškov in načrtovanju prihodkov v zastavljenem trženjskem načrtu, pri-

pravljenih ukrepah in aktivnostih za doseganje pričakovanih prihodkov. To zlasti velja za povečevanje prihodkov iz restavracijske in prireditvene ponudbe v prenovljeni večnamenski dvorani restavracije Pan.

V letošnjem letu je spekter gostov v restavraciji Pan dokaj širok. Trenutno delamo vse, kar se izplača, res pa je, da si moramo sedaj na začetku kupiti vstopnico za prepoznavnost na trgu in uspeti v tem, da bo vsak gost iz naše restavracije odšel zadovoljen, kar pomeni tudi najboljšo reklamo.

Okolje, v katerem živimo, je po kupni moči prej šibko kot ne. Imaš kak »recept«, kako, s čim pritegniti nove goste, povečati obseg in uspešnost poslovanja?

Kot smo zapisali v viziji podjetja Vital, bo naše delovanje osredotočeno na prepoznavnost zunaj sedanjih okvirov poslovanja, na to, da s prijaznostjo navdušimo goste, s strokovnostjo ohranimo tradicionalne vrednote priprave zdrave hrane in goste vedno znova prijetno presenetimo s širokim spektrom ponudbe in vedno novimi idejami.

Katere skupine gostov so za vas največji izziv?

Zahtevni gosti, ki postavljajo standard za posamezno nišo dejavnosti. Ko enkrat v celoti deluješ na tej ravni, »si zmagal«.

Se boste specializirali za »organiziranje dogodkov« ali boste počeli vse, torej malo malic, malo cateringa, malo zabav ...?

Cilj podjetja Vital v naslednjem letu je širitev gostinske ponudbe za manjše in večje skupine ter organizacija seminarjev v restavraciji Pan in v večnamenski dvorani, izvedba drugih družabnih prireditev, glasbenih večerov ter kulturnih dogodkov v Kidričevem.

V sklopu restavracije Pan je dolgoročni cilj in izziv tudi širitev ponudbe kavarniškega dela in slaščičarne z našimi prepoznavnimi, značilnimi slaščicami.

V bližini je bazilika na Ptujski Gori. Ali je mogoče na tej osnovi razvijati tudi verski turizem?

Kaj natančno pomeni verski turizem, bi se moral malo pozanimati, prav gotovo pa je dejstvo, da bomo v prihodnje v našo restavracijo znali privabiti tudi »dnevne avtobusne turiste« in jim ponuditi dnevni obrok s tradicionalnimi jedmi z našega podravskega območja.

V kampanji za lokalne volitve je bilo precej govora o bazenu. Ali lahko kakšne prihodnje usmeritve v razvoju Vitala pričakujemo v smeri »oživljanja« bazena in izgradnji nočitvenih kapacitet?

Če me sprašujete o razširitvi rekreacijskih zmogljivosti v Kidričevem, izboljšanju turistično-gostinske dejavnosti, izboljšanju kakovosti okolja in s tem tudi možnosti za nova delovna mesta, je naša skupna naloga, da z lokalnim okoljem v Kidričevem vidimo nadgradnjo turistične dejavnosti.

Kje vidiš največje priložnosti in nevarnosti v vaši dejavnosti?

Večje priložnosti lahko vidi vsak. Naša naloga v gostinski dejavnosti restavracije Pan pa je, da prepoznamo nevarnosti in jih preusmerimo v priložnosti.

Katere želje ste v Vitalu napisali v pismu dedku Mrazu za leto 2011?

Dedku Mrazu iz Vitala na severni pol posebej nismo pisali, naša skupna želja pa je, da uspemo na poti, ki smo si jo v podjetju zastavili, v kar pa ne dvomimo.

Osebnostne želje dedku Mrazu za leto 2011 ...

Menim, da ima več želja, povezanih s časom, za dedka Mraza moja družina, žena Romana ter hčerki Eva in Zala. Tudi sam želim, da bi prihodnje leto več časa preživel skupaj in da bi počasi pokoristil kak dan dopusta za smučanje, jadranje in druženje s prijatelji.

In še druge želje?

Vsem sodelavkam in sodelavcem skupine Talum v prihajajočem letu 2011 želim zdravja, osebne sreče, predvsem pa medsebojnega razumevanja. **x**

UPOKOJENCI

Obisk v domu upokojencev

MILAN FAJT

V dneh praznovanja rojstnega dne naše družbe smo obiskali naše upokojence, ki jesen življenja preživljajo v domovih upokojencev na Ptuj in v Kidričevem. Največ zaslug za to imata Milan Mojzer, ki zelo dobro skriva prihajajočo šestindesetdeseto pomlad, in Anton Banko, ki zadnji dve leti živi v Domu upokojencev v Kidričevem.

Po dogovoru s predsednikom Uprave Taluma Danilom Toplekom, direktorico Doma upokojencev Ptuj Kristino Dokl in predsednikom sindikata Taluma so stekle priprave in kmalu smo lahko obiskali svoje nekdane sodelavce. Glede na to, da je precej naših upokojencev priklenjenih na postelje in so gibalno precej omejeni, smo se odločili, da jih bomo obiskali v sobah. Naše nekdane sodelavce je zanimalo veliko stvari: tehnološki napredek, urejenost okolja in delovne razmere, trenutna politična situacija, medsebojni odnosi in nenazadnje tudi še vedno trajajoča gospodarska kriza. Povedali so mnogo zanimivosti iz svoje bogate preteklosti, ki jih je združevala s tovarno. Veseli jih, da jih še aktivni delavci nismo pozabili, razveselilo pa jih je tudi skromno darilo.

Sami so povedali:

Albin Ranftl: »Ko si prišel iz Glinice, si bil videti kot mlinar, ko si zapustil Elektrolizo, pa kot dimnikar. Vi imate sedaj štiri vrste malice, mi pa smo si jo nosili od doma v kanglicah. Dobili smo le hladno mleko, obleko in obutev smo imeli svojo, zato bi rad povedal mladim, naj spoštujejo to, kar imajo sedaj.«

Milan Mojzer: »Spomnim se, da sem podiral drevesa na kraju, kjer sedaj stoji Elektroliza. To moraš videti, zato predlagam, da bi omogočili ogled tudi takim z manjšimi kondicijskimi sposobnostmi.«

Franc Vreže: »Razvoj Taluma lahko primerjamo z razvojem domov upokojencev na Ptuj in v Kidričevem. Vsi so naredili velike korake k posodobitvi življenja v njih.«

Marjana Toplek: »Nekoč sem poznala vse delavce, ki so prišli v tovarno. Poznala sem vse povezave med matično številko in priimkom, danes pa mi malo nagaja spomin. V dom sem prišla v slabem zdravstvenem stanju, sedaj pa je mnogo bolje, za kar se lahko zahvalim skrbni negi.«

Anton Banko: »Tudi jaz se spominjam svojih začetkov. Bilo je naporno. Moja generacija je opravila veličasten pionirski posel v takratnem TGA.«

Vera Dobljekar: »Včasih smo morali tudi vse leto s posojili zagotavljati denar za izplačilo plač. Hkrati so bile zaloge aluminija velikanske, ker so bile špekulacije glede prodajne cene.«

Na koncu sta se Milan Mojzer in Anton Banko poslovila z besedami: »Upravi in sindikatu Taluma se zahvaljujema za pozornost, ki ste nam jo izkazali z obiskom. Kolektivu želiva veliko delovnih uspehov, ob bližajočih se praznikih pa vsem veliko zdravja in sreče!« **x**

Fotografije meseca

Jutro. Foto: Miran Jeza.

Barve jeseni. Foto: Lidija Kosi.

Krmilnica. Foto: Marija Trčko.

Sejem erotike. Foto: Zdravko Štumperger.

Kegljanje za pokal Taluma

MIRAN RITONJA

FOTO: ARHIV

V petek, 19. 11., smo izvedli tekmovanje za posameznike v kegljanju po pravilih Kegljaške zveze Slovenije. Šestnajst talumovcev se je podalo na stezo kegljišča KK Drava Ptuj, na katerem potekajo tudi rekreativni treningi in druženje zaposlenih. Žal tokrat med nami ni bilo nobene sodelavke. Sojeenje sva opravila Nada Fridl, članica kluba, in Miran Ritonja.

Kegljanje je kar garaška športna panoga, vendar se s pravilnim pristopom igranje spremeni v zanimivo igro, za katero je pri vsakem lučanju potrebna velika koncentracija, da je lahko rezultat čim boljši.

Tekmovanja se je udeležil tudi predsednik Konference sindikatov SKEI

Talum Milan Fajt, tokrat le kot gledalec in navijač. Po končani tekmi je za dosežene rezultate predal pokale, ki so jih prejeli:

1. Miran Haladea	533 kegljev
2. Miran Pešl	487 kegljev
3. Miran Ritonja	486 kegljev

Kdo je začetnik kegljanja, ni znano, vemo pa, da sodi med najstarejše športe na svetu. Igra naj bi izvirala iz starega Egipta (5200 let pred našim štetjem), s podobno so se kratkočasili tudi Polinezijci, ki so s kamnitimi krogli podirali predmete z razdalje 18,28 metra, kolikor je dolga tudi

današnja kegljaška steza. V Evropo so kegljanje prinesli v 8. stoletju.

Kegljanje na Slovenskem sega v 15. stoletje. Bilo je igra plemstva in visokega meščanstva, o čemer priča freska v cerkvi v Crngrobu pri Škofji Loki.

Prva medalja v samostojni Sloveniji, in to zlata, je bila dosežena v svetovnem pokalu ravno v kegljanju. Slovenska kegljaška reprezentanca dosega rezultate, ki po številu medalj segajo v sam vrh. Letos imamo svetovno člansko prvakinja, to je postala Barbara Fidel, Celjanke pa so v močni svetovni konkurenci osvojile zlato

ekipni klubski pokal. Ekipa mariborskega Konstruktorja se uspešno upira v evropskem pokalu. Na Ptuj sta v jesenskem delu postali slovenski podprvakinja v tekmovanju dvojic članici ptujskega kegljaškega kluba Drava.

Zahvala, da smo tekmovanje lahko pripravili, velja upravi družbe Talum in sindikatu. V prihodnje ostaja želja, da športno druženje zunaj delovnega časa ostane naša stalnica ter da se opogumi še kaka sodelavka in se nam pridruži.x

Milan Fajt, Miran Ritonja, Miran Haladea in Miran Pešl

UPOKOJITVE

V »penzijo« odhaja Janko Šmigoc

SODELAVCI IZ DE VZDRŽEVANJE

Janko se je v takratnem TGA-ju zaposlil že daljnega leta 1970 kot ključavničar v OE Strojno vzdrževanje. Ob delu se je izšolal za strojnega tehnika, pridobljeno znanje pa je kasneje s pridom uporabljal za tehnološka dela, saj se je zaposlil kot tehnolog v takratni Pripravi dela. Leta 1993 je prevzel vodenje Operativne priprave dela predvsem zaradi svojih pozitivnih osebnostnih lastnosti, kot so zanesljivost, vestnost, natančnost in umirjenost. Zaradi dolgoletnih izkušenj pri tehnoloških delih, sistematičnega pristopa k delu in poznavanja vgrajenih materialov mu je bilo zaupano

Janko Šmigoc

tudi eno ključnih področij klasifikacije materialov ter rezervnih delov in instalacij za celotni Talum. Za svoje vestno delo je leta 2009 prejel priznanje zlati metulj.

Janko je velik ljubitelj narave, zelo rad gre v planine, v veliko veselje pa mu je tudi vinograd, ki ga skupaj z družino vestno obdeluje. Vinska kapljica iz Jankove kleti je bila za nas sodelavce vedno med najboljšimi.

Pred kratkim še razposajen haloški fantič, zdaj pa na koncu svoje poklicne poti. Janko, vemo da boš užival jesen svojega življenja v objemu narave in da bo tvoj vikend za nas še vedno imel odprta vrata. Ni pa nobenega razloga, da ne bi skupaj tudi v prihodnje realizirali kakšne planinske ture. Želimo ti še mnogo predvsem zdravih in telesno aktivnih let.x

Kaj takega!

DARKO FERLINC

FOTO: SRDAN MOHORIČ,
MARJAN ANDERLIČ

Če bi malo pretiraval, bi rekel, da svet česa takega še ni videl. Pa ne bom. Gotovo pa lahko zapišem, da sem bil nemalo presenečen, ko sem poslušal tokratnega sogovornika. Govorim o **Marjanu Anderliču**, kurirju v naši hčerinski družbi Revital. Vsi ga bolj ali manj poznamo, malo pa nas ve, kaj dela, ko ni kurir.

Začetek

Kot štipendist Taluma (takratnega TGA-ja) se je leta 1986 zaposlil v obratu Anodna masa, in sicer v zalivalnici katodnih blokov. Stavba je stala med obema »starima« halama, A in B. Danes je ni več. Bila je pravzaprav zelo neugledna in nikakor ni sodila v tisto okolje. Zato so jo seveda kaj hitro podrli, ko ni več služila svojemu namenu. Po skoraj desetih letih dela se je Marjanu zgodila huda delovna nesreča, v kateri je izgubil prste. Bilo je konec avgusta 1995. Po dolgotrajni rehabilitaciji se je leta 1997 zaposlil kot kurir.

Ko ni v službi

Ima, kot mnogi med nami, ženo in dva otroka. Žena sodeluje pri podjetju Goban, d. o. o., v Trgovišču, ki ga vodi njen brat, Marjan pa v podjetju pomaga pri delu. Gre za zbiranje (odkup), pakiranje, obdelavo in (pre)prodajo gozdnih sadežev. Predvsem se ukvarja s samoniklimi glivami, ki jim mi, navadni smrtniki, rečemo gobe. In to počnejo na veliko. V Sloveniji jih ne kupujejo. Slovenci imamo zakon, po

katerem, vsaj zdi se mi, lahko vsak nabiralec iz gozda odnese dva kilograma gob naenkrat. In kdor želi pri nas gobe prodajati, mora prigrasiti dela na upravni enoti. Zaradi davka seveda. Zato pri Gobanu gobe kupujejo v državah nekdanje Jugoslavije, torej na Hrvaškem, v Bosni, Srbiji, Črni Gori. Celo iz Romunije in Turčije jih uvažajo. Doma jih potem pakirajo in prodajajo na trg, predvsem v Italijo, pa tudi v Francijo, Nemčijo in Avstrijo. Sveže gobe morajo biti v treh dneh od takrat, ko so bile nabrane, na tržnici, na primer v Italiji. Druge gobe pa sušijo, zmrzujejo ali vlagajo v slanico. In jih take seveda tudi prodajajo. Gre za vse vrste gob, jurčke, lisičke, črne troben-te ... Obdelujejo tudi druge gozdne

žaste vrečke. Tudi polžev največ prodajo v Italiji ali pa jih pošiljajo v Beograd na nadaljnjo predelavo. Sezona za nabiranje polžev je kratka, traja le od 15. aprila do 15. maja. Po tem času se polži začnejo razmnoževati.

Prosti čas

Marjan obiskuje 5. razred glasbene šole v Ormožu. Tam je najstarejši učenec. Uči se igrati bariton. Že pet let igra pri ormoškem pihalnem orkestru. Ker prstov na desni roki nima, igra z levo. Instrument si je kupil, ko je svojemu sinu kupoval frajtonarico. Pravi, da nobena prireditev ne mine brez njega. Tam se vedno ukvarja s kulinariko. To po domače pomeni, da stoji pri kotlu in kuha kak golaž ali

Ribnik pred Marjanovo hišo

Bonsaj iz brinovega grma

sadeže, torej jagode, maline, borovnice, robide.

Pri njih lahko kupujejo prav vsi.

Z juga pa k njim prihajajo tudi polži, ki so v Sloveniji zaščiteni. Polže operejo in jih pakirajo v dvokilogramske mre-

pripravlja cigansko pečenko. Vinogradništvo in kletarstvo mu prav tako nista tuja. Vzgaia 1500 trsov. Uredil si je pravo klet in nekega dne bo mogoče s svojimi vini tudi tekmoval.

Kako ljudi ocenjujemo drug drugega? Največkrat po videzu ali prvem vtisu. In pri tem se nemalokrat zmotimo. Nekateri ljudje ne vzbujajo vtisa, na dajejo nobenega signala, da počno kar koli takega, česar od njih ne bi pričakovali. Mislimo, ko jih gledamo na ulici ali kje drugje, da so čisto navadni ljudje, ki po službi odhitijo domov in potem tam nimajo kaj delati. Sploh jim ni videti, da bi kaj znali, da bi kar koli počeli. Zdi se nam čisto navadni ljudje. Skromni, prijazni, izgubljeni v množici. In mnogi nas potem kar naenkrat presenetijo. Pa si rečemo, tega pa od njega res nisem pričakoval. Kdo bi si misli! In včasih komu naredimo krivico, ko ga podcenjujemo, čeprav mu tega ne povemo

naravnost. Ali pa se zdimo bedaki, ker smo imeli o nekom popolnoma drugačno mnenje. Ampak tako gredo te stvari. Vrnimo se spet k Marjanu.

Urejanje okolja

Mogoče je prav urejanje okolja Marjanova najljubša dejavnost in ljubezen. In prav gotovo ima zato največ talenta. Ima naravni dar, občutek za lepoto. Ima čuka. Specializiral se je za izdelavo vrtnih ribnikov. Seveda ja začel pri sebi. Mimogrede, vrtni ribniki so lahko izredna popestritev na vrtu, lahko pa so videti kot čisto navadne luže, ki kazijo videz celega vrta. Kot lahko vidite na fotografiji, je Marjanov ribnik lep. Čudovit. Zanj je prejel priznanje revije Rože in vrt z Vrhniko, ker

Reportažo smo želeli narediti pri Marjanu doma. Želeli smo ga fotografirati v njegovem okolju. Žal pa je obakrat, ko smo nameravali v Trgovišče, nametalo snega, da ni bilo za nikamor. Pa tudi ribnik pozimi najbrž še zdaleč ni tako prijeten kot poleti. Vsekakor bomo Marjana obiskali enkrat spomladi in si nabavili kak kilogram gob ter pogledali njegov ribnik z lokvanji in drugim vodnim rastlinjem.^x

Zmrznjeni jurčki

se je uvrstil v finale na natečaju za najlepši ribnik leta 2010 z imenom Moj ribnik je najlepši.

Ribnike pa izdeluje tudi svojim prijateljem. Ljudje sami tega ne znajo, ne vedo, kako to gre. Rastline za ribnik prideluje sam na svojem vrtu ali pa poišče po močvirjih.

Nekemu svojemu prijatelju je uredil »račnik«. Beseda se mi je zdela zanimiva. Človek se je pač odločil, da v vodi ne bo imel rib, ampak samo race. Nikoli prej še nisem slišal te besede. In tudi v Slovarju slovenskega knjižnega jezika je nisem našel. Je pa zanimiva in predvsem logična. In tako slovensko se sliši. Race so do sedaj živele samo v ribnikih in seveda tudi drugih vodah. Morda bodo odslej tudi v »račnikih«. Mogoče bodo pa celo ribe živele v »račnikih«!

Srečno, Jolanda!

SODELAVCI NABAVE

V decembrskih dneh je končala delo v Nabavi in se upokojila naša sodelavka **Jolanda Matijević**. Opravljala je delo komercialistke nabave, njena specia-

lizacija pa je bila v zadnjih letih nabavna likvidacija računov. Poznana je bila po vestnosti in natančnosti pri delu. Z gotovostjo bi lahko rekli, da je na življenje gledala pozitivno, s svojo vedrostjo in dobrovoljnostjo nas je znala vedno spraviti v dobro voljo. Ob načrtih za čas upokojitve, ki jih imaš in si nam jih zaupala, pa verjamemo, da boš znala lepo preživeti prav vsak trenutek.

Ob odhodu v pokoj se ti zahvaljujemo za opravljeno delo in ti želimo obilo zdravja in veselja v nadaljnjem življenju. **x**

Jolanda Matijević

Kristina

SODELAVCI VITALA

Konec oktobra se je upokojila **Kristina Goričan**, po poklicu kuharica. Naša sodelavka je postala leta 1987. Delala je v Talumovi jedilnici (sanitarni) kot

vodja delilnega mesta. Vse do upokojitve je svoje delo opravljala vestno in natančno, z veliko znanja in dobre volje. Prav z dobro voljo je znala ved-

no razvedriti vse nas, ki smo prihajali na malico. Lahko bi rekli, da je uživala ob svojem delu; zaradi narave dela je imela veliko stikov z različnimi ljudmi, kar je lahko lepo, a je hkrati tudi izjemno zahtevno.

V Podvincih si je ustvarila družino, topel dom in svoj nepogrešljivi vrt. Verjamemo, da ji v pokoju ne bo dolg-

čas. Okrog hiše in v njej je vedno dovolj dela za človeka, ki ima rad urejen dom.

Kristina, izzivov je veliko, predaj se lepoti narave, življenju in igrivosti vnukinje Lise, ki ti veliko pomeni.

Želimo ti veliko zdravja in zadovoljstva v tretjem življenjskem obdobju.

Jože Novak

SODELAVCI OE GRADBENO VZDRŽEVANJE

Jože Novak je obiskoval gradbeno šolo in se izučil za zidarja. Prvo službo je opravljal pri Stavbarju. Junija 1984 se je zaposlil v takratnem TGA-ju v OE Gradbeno vzdrževanje. Vse do konca, do 3. decembra 2010, je delal kot zidar šamoter. Delo je bilo zaradi delovnih razmer zelo težko, predvsem v elektrolizi A, v stari kotlarni, kalcinaciji II, elektrolizi B, v anodni masi in livarnah. Že mlad je bil kot sposoben fant

vklučen v prve vrste, da si je pridobil izkušnje, in po zamenjavi generacije v začetku leta 1990 postal nosilec skupine za posamezna dela za remont peči. Opravljal je najzahtevnejša šamoterska dela. Njegova specialnost so postale livarne, kjer je spremljal obzidavo v pečeh, vzdrževal livarniška korita in druge naprave.

Svoje delo je vedno opravljal dobro in z veseljem. Ni bilo dela, ki ga ne bi

znal opraviti ali se spomniti postopka obnove. Kadar so se pojavili dvomi, je bil njegov odgovor vedno: »Ja, zato smo tu, da nekaj naredimo.«

Zaradi pozitivnega odnosa do dela in sodelavcev je bil v svoji skupini še posebej priljubljen in vsi so radi delali z njim.

Še dolgo se bomo spominjali sodelavca Jožeta, ki mu nobeno delo ni delalo težav in ki nas je velikokrat spravljal v smeh s trenutnimi dogodki ali življenjskimi zgodbami.

Joža, hvala ti za vse, naj ti še naprej služita zdravje in dobra volja in naj se ti izpolnijo vse skrite želje in načrti, ki

Jože Novak

si jih čuval za svoje tretje življenjsko obdobje. **x**

Marjan Vrtič

SODELAVCI DE ULITKI

V prvih dneh decembra, ki je za mnoge eden najbolj veselih mesecev, se je upokojil naš sodelavec **Marjan Vrtič**. Delovna enota Ulitki je relativno mlada – ustanovljena je bila leta 2006 – in

Marjan se je pri nas zaposlil ob koncu leta 2006. Najprej je bil obdelovalec ulitkov, januarja 2008 pa je bil premeščen na drugo delovno mesto v DE Ulitki in odtlej je opravljal dela skladiščnika surovin. Glede na njegovo osebnost in značaj mu je bilo to delovno mesto pisano na kožo. Dela skladiščnika je opravljal vestno, natančno in dosledno. Bil je eden od sodelavcev, ki je »videl« delo in je v obratu postoril marsikaj takega, kar ni bilo v opisu njegovih del in nalog.

Čeprav je v Talumu preživel le desettino svoje delovne dobe, je pri nas pustil pečat kot vesten in zaupanja vreden sodelavec.

Marjan, ob upokojitvi ti sodelavci DE Ulitki želimo predvsem obilo zdravja in da odslej najdeš čas in zadovoljstvo v stvareh, za katere je v času, ko si hodil na »šiht«, večkrat zmanjkalo časa! **x**

Marjan Vrtič

SLOVARČEK: ČIŽ – PESEK, GRAMOZ, BAČKOVO – PRAVOSLAVNI SAMOSTAN V BOLGARIJI, PRI PLOVDIVU, EJA – REKA V RUSIJI, NOSE – SLOVENSKI KOLESAR (TOMAŽ), LIBAO – PRVI KITAJSKI ČASOPIS, KELC – SLOVENSKA ALPSKA SMUČARKA (TINA, 1991), AŠAR – DAVEK NA ŽITNINO V STARI TURČIJI.

NOVOLEETNA KRIŽANKA											
	SESTAVIL: JANKO SEGULA	PROTI- REVOLUCIJA	PRIPRAVA ZA OŽEMANJE, OZEMALNIK	PESEK, GRAMOZ	MODRA MISEL (LATINSKI REK)	TALUM	PRESKRBO- VALIŠČE	ČREVESJE	ANTON FLEGO		
	MAKE- DONSKI PESNIK RACIN				↓	OČE (STAR.)					
	BARBRA STREISAND					JADRALNA DESKA (ZARG.)					
	↓					NEON				GRŠKI MITOLOŠKI LETALEC	↓
	↓										
	TINA MAZE			STORITVENA DELAVNICA							
	VODJA OP V DE ELEK- TROLIZE (KOMEL)			DEJAN KONTREC		DELAVEC V PROIZVO- DNJI BAKRA					
	ZAVETIŠČE, TABOR					VODJA, POVELJNIK (ZAST.)					
	PRAVO- SLAVNI SAMOSTAN V BOLGARIJI							TOVARNA V CELJU			
	IRIDIJ			SAMUEL LOVER	GOVOR (MANJS.)			NEKOLIKO PIJANA ŽENSKA			
	VESEL ČLOVEK				REKA V RUSIJI, IZLIVA SE V AZOVSKO MORJE				AM. AGENCIJA ZA NAGION. VARNOST		
	VINO IZ RDEČEGA GROZDJA								SARAJEVO		
DEL LJUBLJANE	↓					KAVBOJSKA VRV Z ZANKO					ŠPANSKI OPERNI PEVEC, TENORIST (JOSE)
						RUDOLPH VALENTINO					MANJŠI JADRANSKI OTOK
OBLIKA IMENA EDVARD				KRAJ NA GORIČKEM							
				CIRKONJ							
DAVID EDELSTEIN				LOJZE ZUPANC					NEKDANJA FR. TERO- RISTIČNA ORGANI- ZACIJA V ALŽIRIJI		
					TRAPE, NEUMNICE						
					SPLAVARSKI DROG						
EDHEM ČAVO				GOROVJE V RUSIJI			ČRTOMIR NAGODE			NASAD OB HISI	
				PRVI KITAJSKI ČASOPIS			ZIB, KOLEB			TROPSKI KOPITAR Z RILCASTIM GOBCEM	
SLOVENSKA ALPSKA SMUČARKA (TINA, 1991)				PRIKLJUČEK PRI ELEK- TRIČNIH APARATIH							SLOVENSKI KOLESAR (TOMAŽ)
				IVAN ANTIČ							
RIMSKO 1008					DRAGO IBLER			MESTO V NEMČIJI, PRI ULMU			
					BREST			NADAV, AVANS			
REDKA JED IZ RIB									DEL PTIČJEGA KRILA		
OTOK V OTOČJU TUAMOTO				DAVEK NA ŽITNINO V STARI TURČIJI					TOVARNA V KOČEVJU		
ŽIVALSKI VRT				TALUM	ČRTA, KI LOČUJE, RAZMEJUJE DRŽAVE ALI OZEMLJA				BLEDO RDEČE VINO		

Zlati metulj

Dan odprtih vrat

Srečanje upokojencev

FOTO: SRDAN MOHORIČ, DARK FERLINC

Nasvidenje v naslednjem letu!